

Prof. dr hab. Piotr Kruszyński
Instytut Prawa Karnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warszawski
Krakowskie Przedmieście 26/28,
00-927 Warszawa

Warszawa, 08.07.2019 r.

Ocena rozprawy doktorskiej mgr. Michała Gajewskiego
pod tytułem „Zatrute drzewo i owoce zatrutego drzewa w wyrokach Sądów
amerykańskich i europejskich”
wykonana w związku z Uchwałą Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu Warmińsko-
Mazurskiego w Olsztynie z dnia 17 czerwca 2019

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska mgr. Michała Gajewskiego pt. „Zatrute drzewo i owoce zatrutego drzewa w wyrokach Sądów amerykańskich i europejskich” została przygotowana pod kierunkiem dr. hab. Waldemara Gontarskiego prof. nadz. EWSPA. Praca została napisana w języku polskim i przedstawiona do recenzji w postaci drukowanej na 234 ponumerowanych stronach formatu A4. Układ dysertacji jest tradycyjny i zawiera wymagane rozdziały w tym: spis treści, wstęp, cel pracy, metody pracy, hipoteza pracy, oraz 5 rozdziałów. Rozprawa zawiera łącznie 248 pozycji bibliografii w tym: 86 pozycji aktualnej polskiej i obcojęzycznej literatury ułożonej alfabetycznie, 11 wykazów aktów prawnych, 17 orzeczeń sądów polskich, 62 orzeczenia sądów amerykańskich, 35 orzeczeń ETS, 37 dokumentów ze źródeł internetowych. Dysertacja stanowi efekt wieloletnich badań Autora, przedstawia uzyskane wyniki własne, co pozwala na ich dokładną analizę i ocenę.

We wstępie Doktorant charakteryzuje temat pracy, wyjaśnia pojęcie „owoce zatrutego drzewa” i wskazuje, iż często bez zastanowienia powtarza się, że jest to zasada wpisana w system amerykańskiego prawa. Zwraca uwagę, że nadal brak jest opracowań naukowych w tym zakresie, w odniesieniu do prawa unijnego oraz prawa obowiązującego w Polsce, co jednoznacznie potwierdza celowość podjęcia tego tematu.

Doktorant zauważa, że w ostatnich dziesięcioleciach Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych wydał wiele orzeczeń w tym zakresie, jednak zasada ta nigdy nie została wpisana do amerykańskiej konstytucji. Sądy amerykańskie stosują ją jako wyraz zwykłej uznawalności. Wskazał też, że w sądownictwie europejskim zasada taka nie istniała, przyjmuje się bowiem, że prawo winno mieć zasadniczy i istotny związek ze sprawiedliwością.

Autor zwraca uwagę, iż „Jeśli sąd w trakcie procesu rozpatruje nielegalnie lub niewłaściwie pozyskane dowody, powstają często istotne wątpliwości prawne, które polegają na potrzebie, czy też konieczności rozwiązania problemów często skonfliktowanych ze sobą podstawowych zasad”.

W dalszej części wstępu Doktorant pisze: „Co do zasady skazanie winnego jest bardziej prawdopodobne, gdy wszystkie wiarygodne dowody zostaną dopuszczone przez sąd, a niewiarygodne lub niedopuszczalne, uwzględniając zasadę swobodnej ich oceny, nie będą brane pod uwagę przy wyrokowaniu sądu. Wiarygodność procesu karnego zależy od próby ustalenia faktów, na podstawie których ostateczna decyzja zostaje podjęta. Interes publiczny w dopuszczaniu wszystkich dowodów wyrażany jest często w wyrokach sądów zarówno krajowych, jak i europejskich. Dowody te powinny mieć w sobie elementy racjonalności i prawdopodobieństwa, a tym samym umożliwiać ustalenie stanu faktycznego przez sąd. Z drugiej strony zaś mamy sytuację, w której obywatel wymaga od państwa zapewnienia transparentności procesu”.

Dalej Autor wskazuje, że „Pozyskiwanie dowodów i związane z tym problemy są przedmiotem rozważań sądów i prawników od wielu lat. Funkcjonująca głównie w USA „teoria owoców zatrutego drzewa „znajduje swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie wielu sądów w tym sądów amerykańskich i europejskich. Pojęcie „zatrute drzewo” i „owoce zatrutego drzewa” w orzecznictwie Sądu Najwyższego USA pojawia się od wielu lat. Już w roku 1886 sąd uznał w swym wyroku, że zajęcie prywatnych dokumentów oskarżonego, które świadczą przeciwko niemu jest porównywalne ze zmuszeniem go do zeznawania na własną niekorzyść, a co za tym idzie narusza V-tą Poprawkę Konstytucji (Boyd v. United States, 116 U.S. 616 (1886))”. Doktorant przytacza, że w 1906 Supreme Court stwierdził, iż znaczenie mają nie tyle metody i sposoby zdobycia dowodu, lecz ich znaczenie dla sprawy i fakt, że dokumenty załączone do materiału dowodowego w rzeczonyj sprawie mogły być zdobyte w sposób nielegalny nie wykluczają możliwości włączenia ich do materiału dowodowego – *A contrario* Loi Constans (Francja) (Adams v. New York, 192 U.S. 585 (1904)). W roku 1920 pojawiła się w wyroku Sądu Najwyższego USA reguła wyłączająca nielegalnie pozyskany dowód (Weeks v. United States, 232 U.S. 383 (1914)). W roku 1920

Sąd Najwyższy USA potwierdził, że „Konstytucja obejmuje i chroni również fizyczne władanie rzeczą, ale nie przewagę, jaką może dysponować Rząd w dążeniu do osiągnięcia celu poprzez zakazane czynności (Silverthorne Lumber Co., Inc. v. United States, 251 U.S. 385 (1920)). W tym samym roku w wyroku *Nardone v. US*, 308 US3381 U.S. 385 (1920) pojawiło się pojęcie doktryny „*fruit of the poisonous tree doctrine*”, natomiast w związku ze sprawą *Mapp v. Ohio*, 367 U.S. 643 (1961), doktryna ta obejmuje również sądy stanowe.

Doktorant trafnie zauważył, że doktryna „owoców zatrutego drzewa” stała się przedmiotem pogłębionej teorii i praktyki prawnej XX wieku. Autor, oceniając historię wyroków Sądu Najwyższego USA od początku XX wieku, potwierdza, że doktryna „owoców zatrutego drzewa” zakorzeniła się również w aktualnych poglądach judykatury polskiej, jak i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Doktorant słusznie wywodzi, że w tym kontekście interesujące są teoretyczne modele postrzegania doktryny „owoców zatrutego drzewa”, a także prześledzenie zmian w Kodeksie Postępowania Karnego dokonanych w 2016 roku.

Doktorant zauważa, że w prawodawstwie polskim doktryna „owoców zatrutego drzewa” znajduje swoje odzwierciedlenie w k.p.k. - art. 168a. W kontekście badanego problemu, Autor słusznie przytacza pogląd, że „Dowodu nie można uznać za niedopuszczalny wyłącznie dlatego, że został uzyskany z naruszeniem przepisów postępowania lub za pomocą czynu zabronionego, o którym mowa w art. 1 pkt 1 Kodeksu karnego, chyba że dowód został uzyskany w związku z pełnieniem przez funkcjonariusza publicznego obowiązków służbowych, w wyniku: zabójstwa, umyślnego spowodowania uszczerbku na zdrowiu lub pozbawienia wolności”.

Cel pracy

Przyjęte cele badawcze pracy mają charakter teoretyczny.

Cel pierwszy „Czy dowody przeprowadzone z naruszeniem ustawy mogą być wykorzystane w procesie karnym (pierwotna nielegalność dowodów – zatrute drzewo)?” oraz „Czy dowody uzyskane dzięki dowodom przeprowadzonym z naruszeniem prawa mogą być wykorzystane w procesie karnym (wtórna nielegalność – owoce zatrutego drzewa)?”

Drugim celem badawczym pracy było zdefiniowanie linii orzeczniczej w odniesieniu do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Trzecim celem badawczym było zbadanie wyroków sądów krajowych przed i po nowelizacji art. 168a k.p.k.

Metody badań

W pracy zastosowano: metodę dogmatyczno – prawną w celu analizy przepisów prawa polskiego, europejskiego i amerykańskiego służącego do opisu i wdrażania w procedurze karnej zdarzeń związanych z doktryną „owoców zatrutego drzewa” oraz metodę komparatystyczną do porównań stanowisk ETPCz z Supreme Court w USA.

Biorąc pod uwagę fakt dokonywania analizy przepisów prawa aktualnie obowiązującego, ale również rozpatrując normy prawne funkcjonujące w przeszłości, zastosowana została metoda historyczno – prawna.

Z uwagi na specyfikę problematyki doktryny „owoców zatrutego drzewa” w prawodawstwie i procedurze obowiązującej w krajach europejskich, USA i Polsce oraz oparcie się w znacznej mierze na analizie materiałów źródłowych, zastosowana została metoda teoretyczno – prawna. Obok źródeł prawa, przedmiot zakresu badań stanowiły również orzeczenia sądów amerykańskich, ETPCz oraz w ograniczonym zakresie literatura i czasopiśmiennictwo.

Metodę historyczno – prawną wykorzystano również w celu przedstawienia stanowiska Supreme Court w USA.

Praca badawcza polegała na gromadzeniu materiałów źródłowych. W ramach pracy pozyskano materiały w wersji papierowej i elektronicznej, takie jak scany czy fotokopie, które następnie poddawano ocenie i analizie.

Układ pracy

Praca składa się z pięciu rozdziałów.

W rozdziale pierwszym scharakteryzowano doktrynę owoców zatrutego drzewa („*fruit of the poisonous tree doctrine*”) w ujęciu historycznym, zwracając szczególną uwagę na kamienie milowe kształtowania się tej doktryny w amerykańskim systemie prawnym.

W rozdziale II Autor dokonał analizy orzecznictwa Sądu Najwyższego USA w wyrokach odnoszących się do IV-tej i V-tej poprawki do konstytucji USA.

Rozdział III dotyczy doktryny „owoców zatrutego drzewa” w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W IV rozdziale analizowano historię wprowadzenia zmian w art. 168a k.p.k. w 2016 roku. Dla porównania Autor cytuje głosy oponentów zmiany, czyli Rzecznika Praw Obywatelskich, jak również opinię sporządzoną przez Biuro Analiz Sejmowych.

Rozdział V dotyczy pojęć „zatrute drzewo” i „owoce zatrutego drzewa” w doktrynie i orzecznictwie sądów polskich.

W podsumowaniu stwierdzono, że celem pracy była analiza rozwoju teorii związanych z zakazami dowodowymi w Europie i USA od początku XX wieku do dzisiejszych czasów. W tym zakresie dokonano analizy wyroków Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych (Supreme Court of the United States), Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i wyroków sądów polskich. W wyniku przeprowadzonych badań Autor mógł przedstawić wnioski i konkluzje. Analiza stanu prawnego obowiązującego w USA na podstawie ocenianych orzeczeń odnoszących się do kwestii wyłączenia dowodów (exclusionary rule) i doktryny „owoców zatrutego drzewa” („*fruit of the poisonous tree*”) ma ugruntowaną pozycję w amerykańskim prawie.

Doktorant po ustaleniu, że dowody zostały uzyskane z naruszeniem Czwartej Poprawki do Konstytucji USA (reguła ma na celu wykluczenie takiego dowodu bez względu na pochodzenie) wskazuje, że obejmuje ona dowody pochodne (wtórnie nielegalne, czyli zdobyte jako wynik dowodów pierwotnie skażonych nielegalnością), jak również dowody pierwotne (pierwotnie nielegalne) i zwraca uwagę, iż było to przedmiotem orzecznictwa od bardzo wczesnych etapów rozwoju reguły wykluczającej.

Doktorant zauważa, że dopuszczenie dowodów uzyskanych w niedopuszczalny sposób pozwoli rządowi USA uzyskać korzyść prawną z naruszenia Czwartej Poprawki do Konstytucji USA. Dalej wskazuje, że byłoby to sprzeczne z regułą wykluczającą, która nakazuje nie tylko, aby dowody uzyskane z naruszeniem konstytucyjnym nie były wykorzystywane przed sądem, lecz raczej, że nie będą w ogóle wykorzystywane, także jako sposób dojścia do dowodów, które nazywamy wtórnie nielegalnymi.

Autor pisze, że sama reguła wyłączająca (exclusionary rule) dotyczy nie tylko podstawowych dowodów uzyskanych bezpośrednio w wyniku nielegalnego przeszukania lub zajęcia, ale także dowody później odkryte, które są pochodnymi, pozyskanych niezgodnie z prawem. Należy zwrócić uwagę, iż używając amerykańskiej terminologii, „doktryna owoców zatrutego drzewa” zabrania wykorzystywania jakichkolwiek dowodów odkrytych w wyniku wstępnego, bezprawnego postępowania policji.

W polskim prawie karnym procesowym przed nowelizacją w 2016 roku, reguła „owoców zatrutego drzewa” była częścią porządku prawnego. Po nowelizacji, w pewnym sensie zostało to zmienione. W wyniku przeprowadzonych badań Autor stwierdza, że w aktualnie obowiązującym stanie prawnym w Polsce, dowody przeprowadzone z naruszeniem prawa „mogą” być wykorzystywane, co wynika też ze znowelizowanego art. 168a k.p.k., który to sankcjonuje. Z przepisów prawa ponadustawowego wynika, iż uzyskane

z naruszeniem prawa dowody nie mogą i nie powinny być wykorzystane w procesie karnym. Potwierdzeniem tej opinii jest udokumentowana analiza kierunku orzecznictwa sądów amerykańskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Doktorant wskazał, że wprowadzona nowelizacja art. 168a. Kodeksu postępowania karnego, zalegalizowała w określonym zakresie stosowanie doktryny „owoców zatrutego drzewa”. Jak stanowi art. 168a w brzmieniu aktualnym (regulującym kwestie wykorzystania dowodu uzyskanego za pomocą czynu zabronionego): „Dowodu nie można uznać za niedopuszczalny wyłącznie na tej podstawie, że został uzyskany z naruszeniem przepisów postępowania lub za pomocą czynu zabronionego, o którym mowa w art. 1 § 1 Kodeksu karnego, chyba że dowód został uzyskany w związku z pełnieniem przez funkcjonariusza publicznego obowiązków służbowych, w wyniku: zabójstwa, umyślnego spowodowania uszczerbku na zdrowiu lub pozbawienia wolności”.

Autor identyfikuje się z tezą postawioną przez K. Boratyńską i M. Królikowskiego w Komentarzu do Kodeksu postępowania karnego z 2015 r., którzy twierdzą: „jeżeli strona dysponuje odpowiednim materiałem dowodowym uzyskanym wcześniej w innych okolicznościach i dla innego celu, nie jest wykluczone skorzystanie z tego środka dowodowego (...)” (K. Boratyńska, M. Królikowski, Komentarz do art. 168a [w:] A. Sakowicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2015, Nb 1).)

Doktorant zwraca uwagę, iż przepis art. 168a k.p.k. nie dotyczy dowodów pośrednio nielegalnych, co może wynikać m.in. ze szczególnego miejsca, jakie zajmuje w polskim procesie karnym zasada prawdy materialnej, jak również „że zakazy dowodowe jako instytucje ograniczające możliwość dowodzenia powinny być interpretowane w sposób możliwie ścisły”. (A. Bojańczyk. Jaki jest zakres zakazu dowodowego obejmującego dowody uzyskane za pomocą czynu zabronionego. *Palestra*, 2016, 10, 105). Autor stwierdza, że w orzecznictwie podnosi się, iż „wartości chronione przez art. 5 i art. 7 Konstytucji, ochrona wolności i praw człowieka i obywatela oraz zasada Państwa Prawnego, a w szczególności nałożone przez ustawę zasadniczą w art. 9 zobowiązanie, że Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego, czyni niedopuszczalnym wykorzystywanie przez organy państwowe pod jakąkolwiek postacią oraz w jakiegokolwiek formie i celu informacji o obywatelach, które są pozbawione atrybutu legalności”. Dalej Doktorant pisze, że gwarancją przestrzegania tych wartości jest zakaz wykorzystywania takiej wiedzy, nawet w sposób pośredni.

Analizując działania policji Autor zauważa, że przeprowadzenie tzw. prowokacji policyjnej od samego początku w sposób bezprawny (zarządzenie prowokacji bez uprzednio

popelnionego czynu zabronionego), łączy się z koniecznością eliminacji takiego dowodu, jako „skażonego” pierwotnie poprzez naruszanie zasad legalizmu i demokratycznego państwa prawnego, co *expressis verbis* potwierdza orzecznictwo strasburskie.

Doktorant trafnie konstatuje, że w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie Gäfgen przeciwko Niemcom (Wielka Izba), skarga nr 22978/05 Trybunał wskazał, że bezwzględnie niedopuszczalne są dowody, które zostały pozyskane z naruszeniem art. 3 EKPC i zaznaczył, że można prowadzić postępowanie dowodowe w oparciu o dowody uzyskane pośrednio, w efekcie nielegalnych metod przesłuchania, o ile dowody te nie mają zasadniczego znaczenia w sprawie.

Właściwym jest stwierdzenie Doktoranta, że wyrok ETPC w sprawie Gäfgen po uprawomocnieniu się (Art. 44 II EKPC) zakończył dyskusję o dopuszczalności tzw. tortur w celu ratowania innych, także groźby użycia przemocy fizycznej lub jej faktycznego użycia wobec osoby zatrzymanej w celu wydobycia informacji o miejscu pobytu uprowadzonej osoby lub innych informacji, aby zapobiec niebezpieczeństwu utraty życia bądź zdrowia.

Wyrok ten zdaniem Doktoranta pozwolił na udzielenie odpowiedzi, czy jest właściwym zdobywanie dowodów poprzez nieludzkie traktowanie czy tortury. Dalej Autor wskazuje, że pierwsza część orzeczenia traktuje o ważnej kwestii, a mianowicie o groźbie użycia przemocy fizycznej w ramach przesłuchania zatrzymanego przez policję oraz stawia pytanie czy sama groźba jest zgodna z art. 3 EKPC?. Dalsza analiza wyroku wywołuje zdaniem Doktoranta kolejne pytanie, czy zeznania świadka albo wyjaśnienia podejrzanego są prawnie ważne czy nie?.

Doktorant podaje, że Europejski Trybunał Praw Człowieka sformułował zasadę, że wszelkie formy przemocy fizycznej, o ile nie stanowią proporcjonalnej, odpowiedniej reakcji na zachowanie się danej osoby, naruszają art. 3 EKPC i to niezależnie od celu lub rozmiaru nieludzkiego bądź poniżającego traktowania czy jego skutków. Wskazując, iż w czasach nasilającej się walki z terroryzmem, które skłaniają do sprecyzowania stanu faktycznego i zakresu definicji „tortur”, dogmat ten wymaga ciągłej repetycji. W tym miejscu poruszamy również problem „ekonomiki procesowej”. Jak bardzo można ograniczać prawa jednostki gwarantowane przez EKPC czy Konstytucje, aby dojść do prawdy?.

W wyniku przeprowadzonych badań, realizując założone cele pracy sformułowano następujące **wnioski i konkluzje**.

Rozwój teorii związanych z zakazami dowodowymi w Europie i USA na początku XX wieku, na podstawie oceny wyroków Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych (Supreme

Court of the United States), wyroków ETPC oraz poprzez zdefiniowanie linii orzeczniczej w odniesieniu do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, która została przeprowadzona na podstawie wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) wykazano, że:

- a. Analiza stanu prawnego USA na podstawie ocenianych orzeczeń odnoszących się do problemów wyłączenia dowodów (exclusionary rule) i doktryny „owoców zatrutego drzewa” (*„fruit of the poisonous tree doctrine”*) ma ugruntowaną pozycję w amerykańskim prawie;
- b. Obowiązujące w Stanach Zjednoczonych zasady systemu prawnego odnoszące się do doktryny „owoców zatrutego drzewa” nie posiadają pierwowzoru w prawie europejskim;
- c. Zasada wyłączenia dowodów (exclusionary rule), z jaką mamy do czynienia w USA wynika z czwartej Poprawki do Konstytucji USA, a dotyczy zakresu dopuszczalności dowodów będących rezultatem przeprowadzonego przez policję przeszukania. Poprawka ta zakazuje prowadzenia bezpodstawnych przeszukań i konfiskat, co zostało wprowadzone w związku ze sprawą *Weeks vs. USA* w 1914. Granicą dopuszczalności dowodów jest pojęcie *reasonable* (rozsądne, uzasadnione), zakres jej stosowania i interpretację definiują amerykańskie sądy;
- d. Zasada wyłączania dowodów ma bezpośredni wpływ na orzeczenia federalnego wymiaru sprawiedliwości, a od orzeczenia sądu z roku 1961 w sprawie *„Mapp vs. Ohio”* obowiązuje również na poziomie stanowym;
- e. Doktryna „owoców zatrutego drzewa” (*„fruit of the poisonous tree”*) zapoczątkowana została w związku ze sprawą *Silverthorne Lumber Co. vs. USA*, w zakresie postępowania dowodowego w odniesieniu do uprawnień organów federalnych związanych z postępowaniem prawnym w zakresie konfiskaty dokumentów przez agentów federalnych przeciwko osobie podejrzanej o nadużycia finansowe. Wszelkie dowody pozyskane w sposób nielegalny muszą być wykluczone z postępowania dowodowego;
- f. W roku 1963 doszło do połączenia doktryny „owoców zatrutego drzewa” z zasadą wyłączenia dowodów, w związku ze sprawą *„Wong Sun vs. USA”* w wyniku procedowania SN USA.

W odniesieniu do celu pracy dotyczącego problematyki wyłączenia dowodów doktryny „owoców zatrutego drzewa” w kontekście do zmian art. 168a k.p.k. na gruncie polskiego stanu prawnego:

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że w aktualnie obowiązującym stanie prawnym w Polsce można sugerować, że:

- a. W polskim prawie karnym procesowym w sposób pośredni funkcjonowała doktryna „owocu zatrutego drzewa” w związku z istniejącym w Kodeksie postępowania karnego, art. 168a., który w wyniku inicjatywy rządowej został znowelizowany w 2016 roku;
- b. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym w Polsce, dowody przeprowadzone z naruszeniem prawa mogą być wykorzystywane, co wynika ze znowelizowanego art. 168a k.p.k.;
- c. Uzyskane z naruszeniem prawa dowody nie mogą/nie powinny być wykorzystane w procesie karnym. Potwierdzeniem tej opinii jest udokumentowana analiza kierunku orzecznictwa sądów amerykańskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Uwagi dotyczące pracy

Podczas przygotowywania pracy, napisanej poprawnym językiem polskim, Autor dokonał analizy wielu dokumentów w językach francuskim, niemieckim i angielskim, co niewątpliwie wzbogaca wartość dysertacji, a jednocześnie pokazuje na znakomite opanowanie języków obcych przez Doktoranta, co nie jest zjawiskiem częstym. Ponadto dokonana analiza ocen hermeneutyczna ocenianych dokumentów wskazuje na dobre opanowanie prawnego warsztatu badawczego Autora.

Uwagi krytyczne – praca dotyczy trudnego i aktualnego problemu. Jako opracowanie obejmujące w znacznej mierze materiał pochodzący ze źródeł obcojęzycznych ważnym i wzbogacającym pracę byłoby opracowanie jej streszczenia w języku obcym, w tym najbardziej wskazanym byłby język angielski. Zauważone usterki lingwistyczne i stylistyczne zaznaczone w pracy zostały przekazane Autorowi, winny być uwzględnione podczas przygotowania manuskryptu pracy do publikacji. Ciekawym byłoby zaproponowanie na bazie dokonanej oceny i analizy orzecznictwa amerykańskiego i europejskiego sugestii, co do formy i zakresu zastosowania „owoców zatrutego drzewa” w kontekście zmian art. 168a k.p.k. na gruncie prawa polskiego z uwzględnieniem szerokiej opinii środowiska prawniczego w Polsce.

Podniesione uwagi krytyczne nie umniejszają dużej wartości merytorycznej pracy, a wynikają z obowiązku Recenzenta do krytycznej oceny przedłożonego materiału.

Mając na uwadze powyższe, pragnę stwierdzić, że przedstawiona mi do oceny **rozprawa doktorska Pana mgr. Michała Gajewskiego pt.: „Zatrute drzewo i owoce zatrute drzewa w wyrokach Sądów amerykańskich i europejskich” w pełni odpowiada**

warunkom określonym w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. „O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” – stan aktualny - i wnoszę do **Wysokiej Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie** o dopuszczenie mgr. Michała Gajewskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Równocześnie wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o rozważenie nagrodzenia pracy mgr. Michała Gajewskiego stosowną nagrodą.

Prof. dr hab. Piotr Kruszyński



Przygotowano wg wytycznych w: Rozporządzenie Ministra Nauki I Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, dnia 14 października 2014 r. Poz. 1383) na podstawie art. 31 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.).